

tály német olvasókönyvébe, mely még azonkívül a görög és római világra, továbbá az ásványországra vonatkozó olvasmányokat is tartalmazzon. Valóságos pædagogiai idiosynkrasiával viseltetik Dergách úr az «Utasítások» által az V. osztály számára kijelölt olvasmány, a Cidrománzczok iránt. S itt azt a legalább is båtornak nevezhető állítást koczkrátatja, hogy a «Cid»-nek nincs pædagogiai értéke, s ezt egyebek között ily naiv érvekkel támogatja: «Az ifjuban amugy is jó adag középkor van, minek azt erősíteni», vagy pedig: «A Cid különben se készült az iskolák használatára». Hát a Biblia, Homeros, az Aeneis, a Toldi-trilogia, Shakespeare és Molière drámái stb., tán egyenesen a «Jeles iskolai írók tára» szerkesztőjének vagy kiadójának megrendelésére készültek? Ép ily kétesértékű szempontok vezetik a szerzõt, midõn a balladák nagy részét pl. a Bürgerfélüket ki akarja küszöbölni, vagy a Hermann és Dorotheát, a családi életnek ezen nemcsak legtökéletesebb, de egyszersmind legtisztább rajzát meg akarja castrálni, vagy Goethe és Schiller egy-egy egész drámája helyett csak töredékeket olvastatni stb.

6. *A magyar és latin nyelv párhuzamos tanítása az első osztályban.* Irta Mórocz Emilian. (Pápai Sz. Benedekrendi főgymnasium.) E 49 lapra terjedõ dolgozat csak folytatásos töredéke egy nagyobb értekezésnek, mely — úgylátszik — a tavalyi értesítőben kezdõdött, de a mely még az ezideiben sincs befejezve. Az értekezés eléggé tanuságos lehet olyanokra nézve, kik még nem próbálták meg, hogy a nyelvtant az olvasmány alapján inductive tanítsák, azaz magukkal a tanulókkal vonassák le az olvasmányból a nyelvtani alakokat és szabályokat, a mint azt a nyelvtanítás újabb methodikája sürgeti.

7. *Egy latin olvasó óra.* (II. osztály.) Irta dr. Tóth Sándor. (Pozsonyi kir. kath. főgymnasium.) Egy II. osztálybeli latin óra képét adja, melyben egy a megelőző órán olvasott Phædrusi mesét (Rana rupta et bos) tárgyalnak. Tóth a jövő latin iskolájának legfontosabb feladatát a beszélgetõ oktatás alkalmazásában látja, s ennek megfelelõleg úgy a tartalmi, mint a nyelvtani tárgyalás latin nyelven folyik. A latin beszélgetés nem akar czél gyanánt szerepelni, hanem csak methodikus eszköz. Az óra négy részből áll: 1. Felelés, miközben szintén már latinul intézetnek a közbevetett kérdések; pl. Cuius declinationis? Cuius generis? Quæ est forma verbi? stb. 2. Beszédgyakorlatok, melyek körülbelõl így folynak: *P.* Quæ est inscriptio fabulæ, quam legimus? *D.* Rana rupta et bos. *P.* Quare rupta erat? *D.* Quia se validius inflavit. *P.* Enarra nobis, quomodo hoc factum sit. Primum lingua hungarica. S így tovább. — 3. A tanulság kifejtése, mely így kezdõdik: *P.* Quæ sunt personæ huius fabulæ? *D.* Rana et proles eius. *P.* Bovis tantum mentio fit (Scribite: mentio [n] = említés). Majd *P.* Rana quale est animal? *D.* Parvum, rugosam pellem habet. Turpe animal est stb. *P.* Quæ causæ invidiæ

esse possunt? *D.* Divitiæ. Honor. Laus. Opes. Gloria. *P.* Recte. Et rana cur invida erat? *D.* megakad. *P.* Nem akart kisebb lenni. (Scribite: nem akar = nolo [non + volo]). Verte! *D.* Noluit minor esse s. i. t. 4. Nyelvtani anyag. Három alrészre oszlik: *a)* újabb szóalakok; *b)* mondattani anyag; *c)* szócsoportok. — A grammatikai anyag rendszeres megbeszélése a nyelvtani óra feladata. Ily tanítás mellett tanultak a növendékek — az értekező kimutatása szerint — ezen és a korábbi órán új szót 15-öt, régit *a)* a szövegben 88-at; *b)* a tanuláskifejtésben 32-öt; *c)* a szócsoportokban 60-at, kerek számban tehát gyakoroltak 200 latin szót, és nagy számmal alkalmazták az egyszerűbb mondatkötési vagy mondatviszonyító tételeket. — A közlött præparatio érdekes, de nem tudja velünk elhitetni, hogy az a pár latin szó és csekély beszédgyakorlat felér azon hátránynyal, hogy a kezdő osztály növendékeinek figyelme eltereltetik a tárgyi és tartalmi, de még a nyelvtani megbeszéléstől is, s inkább csak a beszédbeli nehézségek felé irányul, úgy hogy a gyermek csak a feleletben használandó latin szón töri a fejét, a helyett, hogy az előtte levő szöveg tartalmáról vagy grammatikai elemeiről gondolkodnék.

8. *A közönséges törtek alapműveletei.* Irta Orbán L. (Sümeği alreáliskola.) Ez is egyike azon száz meg száz értekezésnek, melyeket eddig mindenfelé, programokban és folyóiratokban, e hálásnak vélt témáról összeirtak, melyre nézve mindenki azt hiszi, hogy methodice jobban csinálja a dolgot, mint a másik — holott valamennyien egyformán csinálják. Jó volna, ha ezen foly egyszerű kérdés methodusának formális oldala, azaz az operatiók végrehajtásának tanítására vonatkozó része, már egyszer lekerülne a napirendről, s legfeljebb a legalkalmasabb, közönséges törtek gazdag sokféleségét tényleg nélkülözni nem tudó tárgyi köröket keresnék.

9. *Die Einheitsschulfrage in Berlin und Budapest.* Irta dr. Korodai Lajos (Brassói ev. gymnasium.) E tanulmányos kis dolgozat, melynek szerzője nem nagy barátja az egységes középiskolának, három fejezetből és egy függelékből áll. Az első fejezetben kivonatolja a szerző Benekének, a híres psychologus-pædagogusnak, egy 45 évvel ezelőtt megjelent «Die Reform und Stellung unserer Schulen. — Ein philosophisches Votum» című munkáját. E művecskében Beneke erős állást foglalt a reáliskolák és gymnasiumoknak, amazoknak mint a materialis, emezeknek mint a lelkivilággal összefüggő tevékenységre képesítő iskoláknak, lehetőleg korán való kettéválasztása mellett. Korodi úr örömmel constatatálja, hogy Németország pædagogusai ma, egy félszázad mulva, sem mondhattak lényegileg mást, mint a mit Beneke annak idején követelt. Tanuskodnak erről a berlini «Kaiserconferenz» discussiói, melyeknek eredménye az volt, hogy «a gymnasiumok és a latin nélküli iskolák számára közös alapalkotmány (gemeinsamer Unterbau) nem ajánlatos»,